

Uchwała Nr 68/2021
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie
z dnia 31 marca 2021 r.

w sprawie stwierdzenia nieważności części uchwały Rady Gminy Niedzwica Duża

Na podstawie art. 91 ust. 1 w związku z art. 86 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137) – Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie

uchwała, co następuje:

stwierdza się nieważność uchwały Nr XXIX/157/21 Rady Gminy Niedzwica Duża z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025 w zakresie:

- § 5 ust. 2 pkt 3 załącznika Nr 1 do uchwały "Regulamin udzielania dotacji z budżetu Gminy Niedzwica Duża w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025" i załącznika Nr 2 do Regulaminu w części "Załączniki" pkt 3,
- § 6 ust. 3, 4 i 5 załącznika Nr 1 do uchwały "Regulamin udzielania dotacji...", załącznika Nr 2 do Regulaminu w części pkt 2 zdanie drugie, załącznika Nr 3 do Regulaminu w części pkt 3 zdanie drugie i pkt 4, a także pkt 2 załącznika Nr 4 do Regulaminu,

z powodu naruszenia art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), art. 251 i art. 252 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) oraz art. 220 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.).

UZASADNIENIE

Uchwała Rady Gminy Niedzwica Duża, o której mowa w sentencji, wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie 5 marca 2021 r. W wyniku jej zbadania w trybie nadzoru – Kolegium RIO w Lublinie podjęło 16 marca br. uchwałę Nr 58/2021 w sprawie wszczęcia postępowania nadzorczego w celu stwierdzenia nieważności części tej uchwały, uznając, że jej postanowienia naruszają prawo w sposób istotny.

Mocą tej uchwały Rada Gminy Niedzwica Duża ustaliła zasady udzielania dotacji celowej ze środków budżetu gminy na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, mające na celu ułatwienie właścicielom nieruchomości realizacji indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków poza obszarem Aglomeracji Niedzwica Duża. Zasady te zostały sformułowane w załączniku Nr 1 do uchwały "Regulamin udzielania dotacji z budżetu Gminy Niedzwica Duża w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025".

Zgodnie z przepisami art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska Rada Gminy podejmując tę uchwałę powinna określić zasady udzielania dotacji celowej obejmujące w szczególności kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania oraz tryb postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposób jej rozliczenia. Przez "zasady udzielania dotacji" należy rozumieć ogólne i generalne postanowienia określające komu mogą być udzielane dotacje, jakie czynności ma wykonać podmiot ubiegający się o dotację, aby mógł ją otrzymać, a także na jakie zadania dotacja może być udzielona i w jakiej wysokości. Zasady udzielania dotacji to także tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji - sposób postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji, wymagane dokumenty do rozpoznania tego wniosku, forma załatwienia wniosku, a także sposób rozliczenia dotacji.

W § 5 ust. 2 pkt 3 załącznika Nr 1 "Regulamin udzielania dotacji..." zobowiązano składającego wniosek o wypłatę dotacji do dołączenia "zgłoszenia użytkowania przydomowej oczyszczalni ścieków wymaganego przepisami Prawa ochrony środowiska (zgłoszenie na podstawie art. 152 uzyskane w Urzędzie Gminy Niedrzwica Duża)". Stosownie do przepisów art. 220 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.) organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego jeżeli znane są one organowi z urzędu lub możliwe do ustalenia przez organ na podstawie m.in. posiadanej przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych. Wymóg złożenia przez składającego wniosek o wypłatę dotacji zaświadczenia o zgłoszeniu użytkowania przydomowej oczyszczalni ścieków uzyskanego w Urzędzie Gminy Niedrzwica Duża narusza powołany wyżej przepis. Ww. dokument został także wymieniony jako jeden z załączników (pkt 3) do załącznika Nr 2 do Regulaminu "Wniosek o wypłatę dotacji w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedrzwica Duża na lata 2021-2025".

W § 6 ust. 3 załącznika Nr 1 "Regulamin udzielania dotacji..." Rada Gminy zawarła postanowienia dotyczące kontroli wykorzystania dotacji oraz funkcjonowania urządzeń ustalając, że "W trakcie realizacji programu oraz przez okres 5 lat od daty podpisania umowy Inwestor podda się kontroli poprzez zapewnienie wstępu na nieruchomość objętą dotacją osobom sprawującym nadzór nad realizacją programu (wyłącznie w celu sprawdzenia instalacji)". Zapisy te wykraczają poza zakres kompetencji przyznanych organowi stanowiącemu do stanowienia uchwał na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska, gdyż w świetle tego przepisu organ stanowiący nie ma podstaw do stanowienia przepisów kontrolnych. Byłoby to możliwe tylko wówczas, gdyby upoważnienie takie wynikało wprost z przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska. Oświadczenia dotyczące zobowiązań się do poddania kontroli w trakcie trwania projektu w szczególności poprzez umożliwienie wstępu na działkę, na której prowadzona jest inwestycja zawarte są także w załącznikach do Regulaminu udzielania dotacji: w pkt 4 załącznika Nr 3 "Oświadczenie właściciela nieruchomości" i pkt 2 załącznika Nr 4 "Oświadczenie współwłaściciela nieruchomości".

Rada Gminy Niedrzwica Duża postanowieniem § 6 ust. 4 załącznika Nr 1 "Regulamin udzielania dotacji..." zdecydowała, że "Dotacja podlega zwrotowi wraz z należnymi odsetkami w przypadku:

- 1) likwidacji instalacji przed upływem pięciu lat od daty wypłaty dotacji,
- 2) stwierdzenia, że instalacja została wykonana niezgodnie z obowiązującymi przepisami przez co jej funkcjonowanie może stwarzać zagrożenie dla środowiska,
- 3) stwierdzenia, iż przedstawione dokumenty stanowiące podstawę do wypłaty dofinansowania są niezgodne z prawdą bądź instalacja została wykonana niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 4) stwierdzenia, iż w okresie pięciu lat od dnia wypłaty dofinansowania oczyszczalnia jest eksploatowana niezgodnie z zaleceniami producenta i obowiązującymi przepisami,
- 5) niewywiązania się z obowiązku zlikwidowania lub trwałego odłączenia po dokładnym oczyszczeniu istniejących urządzeń do gromadzenia ścieków w terminie do 90 dni od daty wypłaty dotacji",

a w ust. 5, że "O obowiązku zwrotu dotacji gmina niezwłocznie powiadomi Inwestora pisemnym wezwaniem wskazując sposób, kwotę i 30 dniowy termin jej zwrotu".

Rada Gminy Niedzwica Duża, podejmując przedmiotową uchwałę na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska, nie została upoważniona do regulowania zasad i terminu zwrotu dotacji. Zasady i terminy zwrotu dotacji niewykorzystanych, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości albo wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem oraz sankcje z tym związane zostały określone przez ustawodawcę w przepisach art. 251 i art. 252 ustawy o finansach publicznych i nie mogą być one modyfikowane, rozszerzane, ani też regulowane w sposób odmienny. Dotujący, żądając zwrotu dotacji, musi wykazać, że otrzymujący dotację wykorzystał ją niezgodnie z przeznaczeniem lub otrzymał nienależnie albo pobrał w nadmiernej wysokości. Nie jest dopuszczalne, aby na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska wprowadzać w postanowieniach uchwały obowiązek zwrotu dotacji w innych sytuacjach niż wskazane w art. 251 i 252 ustawy o finansach publicznych. Organ stanowiący nie jest uprawniony także do ustalania innych terminów zwrotu dotacji niż te, które zostały określone w przepisach ustawy o finansach publicznych. Oświadczenia dotyczące obowiązku zwrotu dotacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania zostały również zawarte w załącznikach do Regulaminu udzielania dotacji: w pkt 2 zdanie drugie załącznika Nr 2 "Wniosek o wypłatę dotacji w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025" i w pkt 3 zdanie drugie załącznika nr 3 "Oświadczenie właściciela nieruchomości".

Rada Gminy Niedzwica Duża, we wskazanym we wszczęciu postępowania nadzorczego terminie rozpatrywania sprawy, nie podjęła działań zmierzających do usunięcia wskazanych jej naruszeń prawa. Wobec powyższego Kolegium RIO w Lublinie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, orzekło nieważność wskazanej w sentencji części uchwały.

Na tę uchwałę przysługuje Radzie Gminy prawo wniesienia – za pośrednictwem Kolegium RIO w Lublinie – skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, w terminie 30 dni od daty doręczenia tej uchwały.

Otrzymują:

1. Rada Gminy Niedzwica Duża,
2. Wójt Gminy Niedzwica Duża.